

5782 Misjpatiem (Haftara) - Respect voor Eenheid

Zowel in de parasja als in de haftara wordt gesproken over de mitzwa om Joodse dienaren na maximaal zes jaar werk vrij te laten. Dat de parasja daarmee begint, wordt verklaard door onze geleerden. Juist aan die mensen die zelf net aan den lijve hebben kunnen ondervinden wat het betekent om de ketenen van slavernij van zich af te kunnen werpen en als vrij mens door de wereld te gaan, kun je opdragen ook zo om te gaan met je eigen knechten.

Wat er gebeurt als we ons niet aan dit voorschrijft houden, kunnen we lezen in de haftara. Daar wordt een verhaal verteld uit het boek Jirmijahoe (Perek34).

In het zevende jaar van de regering van de koning Tzidkijahoe, wijst Jirmijahoe het volk terecht. Zij geven hun Joodse knechten niet op tijd hun vrijheid terug. En Tzidkijahoe sluit een verbond met de eigenaren van deze knechten om dat wel te doen. Maar ondanks dat ze de belofte aan de koning hielden en de mensen vrij lieten, stopten ze daar al snel mee en dwongen hen weer te komen werken.

En dan voorspelt de profeet dat dit een reden zal zijn voor de verwoesting van Jeroesjalajim en de eerste tempel.

In de tijd van Tzidkijahoe waren de Perzen al begonnen met Eretz Israel in te nemen, slechts Jeroesjalajim was nog niet in handen. Maar juist op dat moment valt Egypte, onder leiding van Parao Neché (de invalide Phara'o) de Perzen aan en hebben de Joden in Jeroesjalajim even rust. Zij denken dat het gevaar geweken is, maar Jirmijahoe voorspelt anders. Hij zegt dat als zij hun wegen niet beteren de stad alsnog zal vallen. Eén van de zaken die zij moeten verbeteren is: het tijdig wegsturen van de Joodse knechten!

Opvallend: van alle dingen die de profeet kan noemen, is deze mitzwa de belangrijkste op dat moment. En de reden lijkt duidelijk.

De Joodse slaaf is vaak iemand die het moeilijk heeft. Hij of zij kan het leven niet goed aan, raakt in financiële problemen en komt zo in de positie dat hij of zij een slaaf wordt. De eigenaar die deze persoon, eventueel met het hele gezin erbij, opvangt, kan het gevoel bekruipen dat deze slaaf een minderwaardig iemand is. Hij kijkt op hem neer en ziet hem niet meer als gelijkwaardig.

En dus niet als iemand die het verdient om de vrijheid en de daarbij horende verantwoordelijkheden te dragen. En dat is het begin van de choerban! Als wij het respect voor een ander verliezen, ons beter voelen dan iemand die het moeilijk heeft, dan ontbreekt bij ons de essentie van het Joodse volk. En daarmee maken wij de weg vrij voor het galoet, de tijd waarin het Joodse volk geminacht wordt.

De weg hieruit is de omgekeerde:

Laten we respect opbrengen voor iedereen en werken aan de eenheid van ons volk, juist als dat niet zo makkelijk is.